

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de bepaling van de voorwaarden waaraan digitale meters moeten voldoen, vermeld in artikel 4.1.22/2, §3, van het Energiedecreet van 8 mei 2009

- Definitieve goedkeuring

1. INHOUDELIJK

Situering

1. Inleiding

Het derde energiepakket van de Europese Unie stelt voorop dat de lidstaten intelligente meetsystemen moeten invoeren met het oog op de baten op lange termijn voor de consument. Ook het 'Clean energy for all Europeans-pakket'¹ dat eind 2016 werd voorgesteld, gaat er van uit dat de consument een veel actievere rol moet kunnen spelen en beter geïnformeerd moet worden over zijn energieverbruik. Dit wordt mogelijk door het gebruik van digitale meters. Digitale meters zijn een nieuwe generatie verbruiksmeters voor aardgas en elektriciteit. Naast het verbruik meten, kunnen ze ook informatie versturen en ontvangen. Op die manier krijgt een klant meer en beter inzicht in zijn energieverbruik. Digitale metingen zijn het begin van een slim net waarbij de energiestromen veel fijner gestuurd kunnen worden en het elektriciteitssysteem dus economisch efficiënter en duurzamer werkt.

Voor de uitrol van deze digitale meters in Vlaanderen, keurde de Vlaamse Regering op 3 februari 11 de conceptnota 'Digitale meters: uitrol in Vlaanderen' goed en besliste deze voor te leggen voor stakeholderoverleg. Na de actualisatie van de kosten-batensanalyse uit 2014, teneinde deze te laten overeenstemmen met de gegevens van de conceptnota, werd op 14 juli het ontwerp van decreet principieel goedgekeurd dat de juridische basis voorziet voor de uitrol.

Dit besluit geeft uitvoering aan het huidige artikel 4.1.22/2 §3 van het Energiedecreet dat stelt dat de Vlaamse Regering bepaalt aan welke voorwaarden de digitale meters moeten voldoen.

Ter voorbereiding van de (eerste) kosten-batenanalyse door VREG werden in 2009 een eerste keer de functionaliteiten opgelijst die digitale meters moeten bezitten, op basis van een aantal besprekingen met de sector². Een dergelijke lijst was nodig voor het analyseren van de economische haalbaarheid

¹ <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>

² Deloitte: Ontwikkeling van een marktmodel voor de Vlaamse Energiemarkt – fase 1 bis WERKTRAJECT 4 – Meetinfrastructuur (<http://www.vreg.be/sites/default/files/document/reports/rapp-2009-4.pdf>)

van digitale meters. Het resultaat van een kosten-batenanalyse hangt immers sterk af van de functionaliteiten waaraan die meter moet voldoen. Verder bouwend op die lijst werd binnen het beleidsplatform *Slimme netten* de discussie verder gezet tussen de distributienetbeheerders, de leveranciers en de andere belanghebbenden. Eind 2011 resulteerde dit in een rapport³ met betrekking tot de 'Functionaliteiten slimme meters'. Dit document beoogde vooral duidelijkheid te scheppen over welke functionaliteiten de digitale meters minimaal moeten beschikken om bepaalde diensten te kunnen aanbieden. Op 8/4/2015 ten slotte bracht de VREG op eigen initiatief een advies⁴ uit over het plaatsen van digitale meters. Dit advies neemt voor een groot deel de elementen over zoals die in het beleidsplatform besproken zijn en eerder in het rapport werden neergeschreven.

Op 9 maart 2012 publiceerde de Europese Commissie een aanbeveling inzake de voorbereiding van de uitrol van slimme metersystemen⁵. Ze wilde hiermee de lidstaten een leidraad verstrekken voor het ontwerp en de exploitatie van slimme netwerken en slimme metersystemen op vlak van gegevensbescherming en beveiliging; een methodologie voor de economische evaluatie van de langetermijncosten en –baten van de invoering van slimme metersystemen en gemeenschappelijke minimale functionele eisen voor slimme metersystemen voor elektriciteit.

Volgende minimale functionaliteiten worden aanbevolen:

Voor de klant:

De uitlezing direct ter beschikking stellen van de klant en de door de gebruiker aangewezen derde partij.

De in punt a) bedoelde uitlezingen vaak genoeg actualiseren om het mogelijk te maken de informatie met het oog op energiebesparing te gebruiken.

Voor de beheerder van het metersysteem:

Uitlezing op afstand van de meters door de netwerkbeheerder mogelijk maken.

Levering van tweewegcommunicatie tussen het slimme metersysteem en externe netwerken voor onderhoud en toezicht op het metersysteem.

Een voldoende frequente uitlezing mogelijk maken om de informatie te kunnen gebruiken voor netwerkplanning.

Wat de commerciële aspecten van de energievoorziening betreft:

Ondersteuning van geavanceerde tariefstelsels.

Een aan/uit-controle van de levering en/of beperking van de stroomvoorziening mogelijk maken.

Wat de beveiliging en gegevensbescherming betreft:

Zorgen voor een veilige gegevenscommunicatie.

Fraudepreventie en –detectie om de consument te beschermen, bijvoorbeeld tegen hacking, en niet uitsluitend ter preventie van fraude.

Wat decentrale opwekking betreft:

Zorgen voor invoer/uitvoer en reactieve bemetering.

Ook de conceptnota digitale meters wordt dieper ingegaan op de noodzakelijke functionaliteiten. In een samenvattende tabel werd weergegeven welke functionaliteiten als minimale functionaliteit wordt aanzien conform de EC aanbeveling, of het een functionaliteit betreft die ook door de VREG wordt geadviseerd en ten slotte of het een functionaliteit betreft die onderdeel moet zijn van de digitale meter (in tabel 'DM') dan wel van het meetsysteem waaronder het consumer energy management system (CEMS).

³ VREG RAPP-2011-12 (http://www.vreg.be/sites/default/files/document/reports/rapp_2011-12_functionaliteiten_van_slimme_meters.pdf)

⁴ VREG ADV-2015-03 (http://www.vreg.be/sites/default/files/document/adv-2015-03_ontwerp_van_besluit_uitrol_slimme_meters.pdf)

⁵ 2012/148/EU: Aanbeveling van de Commissie van 9 maart 2012 inzake de voorbereiding van de uitrol van slimme metersystemen (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012H0148&from=NL>)

Functionaliteit	Minimale functionaliteit volgens 2012/148/EU	Aangegeven in advies VREG 8/4/2015	DM	CEMS
Metingen + registratie				
Actieve energie – afname	X	X	X	
Actieve energie – injectie	X	X	X	
Reactieve energie – afname	X	X	X	
Reactieve energie – injectie	X	X	X	
Actueel actief vermogen	X	X	X	
Actueel reactief vermogen	X	X	X	
Meetfrequentie (kwartierwaarden)	X	X	X	
Communicatie met SMO (van op afstand)	X	X	X	
Communicatie via een lokale gebruikerspoort	X	X	X	
Beveiligde communicatie	X	X	X	
Vanop afstand toegang tot het distributienet onderbreken of verlenen	X	X	X	
Vanop afstand een vermogensbeperking instellen	X	X	X	
Openen en sluiten vanop afstand van een spanningsvrij contact				X
Openen en sluiten vanop afstand van een relais (circuit)				X
Herconfiguratie en firmware-upgrade vanop afstand		X	X	
Logfile van de communicatie van de meter met het systeem van de SMO toegankelijk voor klant		X		
Misbruik van of inbreuk op de meetinrichting of pogingen daartoe registreren en informatie daarover op afstand uitwisselen met de SMO	X	X	X	
Ondersteuning meerdere time-of-use-periodes		X	X	
Ondersteuning geavanceerde prijssignalen	X	X		X
Geldende prijzen doorsturen via de gebruikerspoort	X	X	X	
Ondersteuning budgetmeter/prepaidmeter		X		X
Ondersteuning voor het laden van elektrische voertuigen				X
Schakelen van slimme toestellen (aansturing via digitale communicatie)				X
Als proxy / communicatie-gateway voor andere diensten (EMS (CLS-interface op HAN-poort in Duitsland), submeter, productiemeter, gasmeter, watermeter, gegevens, ...)		X		X
Energiebeheerfuncties (EMS)				X

2. Gevolgde regelgevende procedure

Op 22 december 2017 heeft de Vlaamse Regering het Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de bepaling van de voorwaarden waaraan digitale meters moeten voldoen, vermeld in artikel 4.1.22/2, §3, van het Energiedecreet van 8 mei 2009 principieel goedgekeurd en de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie, gelast over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State (VR 2017 2212 DOC. 1444/1 BIS en VR 2017 2212 DOC.1444).

Samenvatting van de inhoud van de nieuwe regelgeving

In voorliggend ontwerp van besluit wordt gevolg gegeven aan de delegatie in het huidige artikel 4.1.22/2 §3 van het Energiedecreet. Het bepaalt de minimale functionaliteiten waaraan de digitale meters voor elektriciteit en voor gas moeten voldoen.

In het Energiebesluit wordt een nieuwe afdeling IV/I 'Digitale meters' ingevoegd en een eerste onderafdeling 'Digitale meter voor elektriciteit'.

Artikel 1 lijst de functionaliteiten op voor de digitale meter voor elektriciteit. De eerste paragraaf beschrijft op welke frequentie welke parameters de meter dient te registreren en moet weergeven op het display. Dit zijn de parameters die in bovenstaande tabel onder *functionaliteit 1* zijn opgenomen. De digitale meter moet de kwaliteit van de elektriciteitslevering registreren en minstens de geleverde spanning in volt weergeven op de display van de meter. Voor driefasige aansluitingen impliceert dit dat de digitale meter de geleverde spanning per fase apart kan meten. Deze kwaliteitsmeting is (slechts) een indicatie voor de spanningskwaliteit, en mag niet verward worden met een normmeting conform de kwaliteitsnorm EN50160. De digitale meter voor elektriciteit kan in voorafbetalingsmodus werken. Dit kan zowel in kader van toekomstige commerciële prepayment als in het kader van de budgetmetermodus zijn.

De tweede paragraaf bepaalt dat de digitale meter door de gebruiker moet uitgelezen kunnen worden via een gebruikerspoort. Hiermee wordt voldaan aan functionaliteit 3 in de tabel uit de conceptnota. Via deze poort worden een aantal gegevens minstens op secondebasis beschikbaar gesteld. Het gaat dan om het actuele actieve vermogen, de actuele meterstanden in kWh, de geldende gebruikperiode, de kwaliteit van de elektriciteitslevering en de status van de meetinrichting. Deze gegevens komen typisch uit de zogenaamde *P1-poort*. Hier kunnen ook applicaties van derde partijen worden op aangesloten.

Daarnaast wordt ook voorzien in een snellere gebruikerspoort, waarnaar in de literatuur verwezen wordt als *S1-poort* die aan een hogere frequentie dan per secondebasis niet geïnterpreteerde meetwaarden spanning en stroom beschikbaar kan stellen. In het besluit wordt verduidelijkt dat deze frequentie ten minste 2 kHz dient te zijn. Door het voorzien van een snelle gebruikerspoort wordt de digitale meter voldoende toekomstbestendig. De basis digitale meter – zoals we ze op de markt en in de buurlanden kennen – heeft een technische levensduur van 15 jaar, maar de vraag rijst of de functionaliteiten en de performantie ervan wel voldoende toekomstgericht en "future proof" zijn om relevant te blijven gedurende de komende 15 jaar indien er enkel wordt voorzien in een P1-poort. Vlaanderens onderzoekscentra en innovatieve bedrijven op het gebied van micro-elektronica staan verder dan de digitale meters die standaard in de markt gezet worden. Deze digitale meters staan qua technologie niet veel verder dan de meters die rond het jaar 2000 werden uitgerold en kunnen de verbruikers enkel een inzicht geven in het totaalverbruik van elektriciteit. Door het voorzien van de snelle gebruikerspoort die de ogenblikkelijke spannings- en stroommetingen ("dump van niet geïnterpreteerde meetwaarden spanning en stroom") met een veel hogere frequentie beschikbaar stelt, wordt de digitale meter in Vlaanderen veel toekomstbestendiger. De meeste CEMS applicaties werken immers op een veel hogere analysefrequentie dan die voorzien in de P1 poort. De snelheid van 2 tot 4 kHz is de standaard op heden, dewelke met oog op mogelijke verdere technische ontwikkelingen als een minimumstandaard genomen wordt. Het is namelijk te verwachten, en gewenst, dat deze frequentie nog zal verhogen in de toekomst. Indien de technologie het toelaat is het mogelijk conform het besluit om de P1 poort en de S1 poort samen te voegen in 1 snelle poort, er is met name geen verplichting op 2 gebruikerspoorten.

Zoals vermeld kunnen op een gebruikerspoort applicaties van derde partijen worden aangesloten. Een concreet toepassingsvoorbeeld is dat door het voorzien van de S1-poort bijvoorbeeld niet-intrusieve vermogensmetingen met hoge bemonsteringsfrequentie mogelijk worden. Om energie te kunnen besparen, is het immers belangrijk een goed zicht te hebben op het elektriciteitsverbruik van ieder toestel. Die kennis laat immers toe na te gaan hoe je het energieverbruik kan reduceren, door bijvoorbeeld een nieuwer en zuiniger model aan te schaffen of het toestel op een slimmere manier te gebruiken. Het elektriciteitsverbruik of het opgenomen vermogen van een specifiek toestel kan gemeten worden door een energiemeter te plaatsen tussen de stekker van het toestel en het

stopcontact. Wil men het verbruik van alle toestellen continu kunnen monitoren, dan moet in ieder stopcontact een dergelijke energiemeter worden aangebracht. De nadelen hiervan zijn de potentieel hoge kostprijs en het feit dat toestellen die niet via een stopcontact zijn aangesloten (zoals kookplaten en circulatiepompen), niet op dergelijke manier kunnen gemeten worden. Met deze technologie wordt dit vereenvoudigd door met één centrale meter het energieverbruik van alle toestellen te bepalen, via de zogenaamde 'niet-intrusieve vermogensmeting met hoge bemonsteringsfrequentie' (ook wel gekend als high sampling non-intrusive load monitoring of high sampling NILM). Dit is een "load disaggregation" technologie die op basis van het verbruikspatroon verschillende toestellen (vb. waterkoker, frigo, wasmachine, ...) kan identificeren. Er dient opgemerkt te worden dat aan de hand van de gegevens van de P1 poort men ook de NILM methode kan toepassen hetzij via een lage bemonsteringsfrequentie die minder precies kan meten en apparaten met een laag verbruik moeilijk waar kan nemen.

Paragraaf drie gaat dieper in op de communicatiefaciliteiten van de meter. De meter moet kunnen communiceren op een beveiligde manier (*functionaliteit 4*) via open standaarden met het databeheersysteem van de databeheerder (*functionaliteit 2*). In omgekeerde richting kan de netbeheerder van op afstand updates uitvoeren (*functionaliteit 9*), de geldende gebruiksperiode (bijvoorbeeld piek of dal) doorsturen (*functionaliteit 12 en 14*), de toegang verlenen of onderbreken tot het distributienet (*functionaliteit 5*), het vermogen instellen (*functionaliteit 6*). Informatie over misbruik van de meetinrichting, of inbreuk op de meetinrichting, of pogingen op afstand daartoe moeten met de elektriciteitsdistributienetbeheerder worden uitgewisseld (*functionaliteit 11*).

In het nieuw ontworpen artikel 3.146 wordt bepaald dat als de digitale meter in budgetmetermodus wordt gebruikt, er een gebruiksvriendelijke manier voorhanden moet zijn om de betreffende netgebruiker te informeren over het openstaande saldo (*functionaliteit 15*). Verschillende media kunnen hiervoor in aanmerking komen: sms, website, telefonisch, in-homedisplay, enz.

Tot slot stelt het nieuw ontworpen artikel 3.147 dat de digitale meter voor elektriciteit dienst zal doen als communicatiemodule voor andere gekoppelde (sub)meters. Zo moet de digitale meter voor elektriciteit in staat zijn om de gegevens die door de digitale meter voor aardgas geregistreerd wordt te ontvangen en te versturen. De aansluitingen, alsook de communicatie tussen die meters onderling of met de databeheerder dient beveiligd te gebeuren en via open standaarden (bijvoorbeeld IDIS, OMS). Ook bij lokale communicatie binnen het pand van de consument is aandacht voor gegevensbescherming vereist.

Sommige functionaliteiten houden een hogere risicograad in voor de rechten en vrijheden van de betrokken personen dan andere functionaliteiten. De plichten die aan de verwerkingsverantwoordelijken, met name zijnde de databeheerder, de distributienetbeheerder, leveranciers, e.d., worden opgelegd in artikel 25, 32, 33, 34 en 36 van de AVG, verschillen bijgevolg ook van functionaliteit tot functionaliteit. Met deze verschillende risicograad moet ook rekening worden gehouden bij de opgestelde gegevensbeschermingseffectbeoordeling ("DPIA").

In een nieuwe onderafdeling II 'Digitale meter voor aardgas' worden in een nieuw ontworpen artikel 3.148 de functionaliteiten beschreven voor de digitale meter voor aardgas. De eerste paragraaf beschrijft op welke frequentie welke parameters de meter dient te registreren en moet weergeven op het display. De digitale meter voor gas kan in voorafbetalingsmodus werken. Dit kan zowel in kader van toekomstige commerciële prepayment als budgetmetermodus zijn.

De tweede paragraaf gaat dieper in op de communicatiefaciliteiten van de meter. De meter moet (via de digitale meter voor elektriciteit) kunnen communiceren op een beveiligde manier en via open standaarden met het databeheersysteem van de databeheerder. In omgekeerde richting kan de netbeheerder van op afstand updates uitvoeren, de toegang verlenen of onderbreken tot het distributienet of informatie verkrijgen bij inbreuk op de meetinrichting of pogingen op afstand daartoe. Bij het afsluiten of verlenen van toegang kan de levering of injectie alleen worden hervat na manuele bevestiging door de aardgasdistributienetgebruiker. Dat geldt niet voor een meetinrichting

voor aardgas die wordt gebruikt bij een aansluiting met aansluitingscapaciteit van meer dan 10 normaal kubieke meter (m³(n)) per uur. Dit is standaard m³ bij een druk van 1,01325 bar en een temperatuur van 15°C zoals omschreven in norm ISO 91:2017.

In het nieuw ontworpen artikel 3.1.49 wordt bepaald dat als de digitale meter in budgetmetermodus wordt gebruikt er een gebruiksvriendelijke manier voorhanden moet zijn om de betreffende netgebruiker te informeren over het openstaande saldo. Dezelfde media als bij de digitale meter voor elektriciteit kunnen hiervoor in aanmerking komen: sms, website, telefonisch, in-homedisplay, ...

De nieuwe artikels 3.1.50 en 3.1.51 bepalen dat de digitale meter voor gas naast het weergeven van de meterstand op een eigen display van de meter ook moet kunnen communiceren via de digitale meter voor elektriciteit. Net zoals de digitale meter voor elektriciteit, moet ook de digitale meter voor gas beveiligd communiceren en via open standaarden.

Sommige functionaliteiten houden een hogere risicograad in voor de rechten en vrijheden van de betrokken personen dan andere functionaliteiten. De plichten die aan de verwerkingsverantwoordelijken, met name de databeheerder en de distributienetbeheerder, leveranciers e.d. worden opgelegd in artikel 25, 32, 33, 34 en 36 van de AVG, verschillen bijgevolg ook van functionaliteit tot functionaliteit. Met deze verschillende risicograad moet ook rekening worden gehouden bij de opgestelde gegevensbeschermingseffectbeoordeling ("DPIA").

In **artikels 2 en 3** wordt het voorzien van de mogelijkheid van een 'in-homedisplays' bij de digitale meter die in budgetmetermodus opereert toegevoegd aan de bestaande artikel 5.3.1 en 5.4.1 van hetzelfde besluit.

Een in-homedisplay is een afzonderlijk informatiescherm bij de klant dat al dan niet rechtstreeks de meetgegevens van de digitale meter voor elektriciteit en/of aardgas kan weergeven. Het biedt eveneens inzicht in het saldo aan kilowatturen en euro's die de netgebruiker nog ter beschikking heeft of wat het saldo is van de eerder opgebouwde schulden.

De huidige budgetmeteropstelling voorziet in de mogelijkheid om het resterend krediet te raadplegen bij de meetopstelling zelf of in voorziene contactpunten (klantenkantoren, oplaadzuilen, etc.). De overschakeling naar de digitale budgetmeter maakt uitbreiding van de huidige betaalsystemen mogelijk. Vanaf de introductie van de digitale meetoplossing zullen andere kanalen (bijv. SMS, telefoon, website) toegevoegd worden als communicatiekanaal. De klassieke oplossing waarbij de klant met behulp van zijn oplaadkaart ter hoogte van de meetopstelling zijn saldo's kan consulteren maakt evenwel in de toekomst geen deel meer uit van de mogelijke kanalen omwille van technische aanpassingen, het streven naar een eenvormige meter om het stigmatiserende effect weg te nemen voor mensen in betalingsmoeilijkheden en de vernieuwde mogelijkheden die de digitale meter biedt. De berekening van het resterende krediet (in euro) zal gebeuren in het centrale systeem waarmee de digitale meter zijn meetgegevens communiceert.

Klanten die via de digitale meter in budgetmetermodus gebruik maken van voorafbetaling dienen op een gebruiksvriendelijke manier te worden geïnformeerd over verschillende elementen. De belangrijkste informatie-elementen die aan de klant dient te worden voorzien zijn:

- Het resterende saldo, uitgedrukt in euro
- Saldo eerder opgebouwde schulden, en bijkomende datum laatste betaling en betaalplan
- Overzichten van verbruik, uitgedrukt in euro en kWh

De aangehaalde nieuwe mogelijke informatiekanaalen (SMS, telefoon, website) hebben als nadeel dat andere technologische hulpmiddelen (telefoon, een computer, toegang tot internet etc.) nodig zijn om toegang te krijgen tot deze informatie-elementen. Niet elke budgetmeterklant beschikt over een van deze hulpmiddelen. Indien om bepaalde grondige technische of praktische redenen geen gebruik kan gemaakt worden van deze technologische hulpmiddelen (geen telefoon of gsm of internet of computer, ...), dient de distributienetbeheerder te voorzien in een **in-homedisplay**.

De artikels stellen verder dat minister de nadere voorwaarden kan bepalen met betrekking tot de gebruiksvriendelijkheid van de budgetmeter.2. ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Op 9 januari 2018 werd de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over het ontwerp van besluit De Raad bracht op 8 februari 2018 haar advies uit dat als bijlage bij deze nota is toegevoegd.

In een voorafgaande opmerking stelt de Raad zich de vraag waarom er nu al haast gemaakt wordt met het ontwerp gelet op het gegeven dat een meer uitgewerkt en aangepast decretaal kader inzake de digitale meters in voorbereiding is. Ze adviseert om in elk geval beter te wachten op de totstandkoming van de nieuwe decretale regels ter zake, alvorens het te nemen besluit uit te vaardigen en tot het uitrollen van digitale meters over te gaan. Het klopt dat de uitwerking van dit besluit deels parallel spoort met het ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de uitrol van digitale meters en tot wijziging van artikel 7.1.1, 7.1.2, 7.1.5 en 13.2.1 van hetzelfde decreet ("ontwerpdecreet digitale meters"). De functionaliteiten van de digitale meter moesten immers tijdig worden vastgelegd om binnen de voorziene planning te kunnen starten met de uitrol. Ook het decretale kader zal binnen die termijn worden goedgekeurd.

De opmerkingen van de Raad over de rechtsgrond in de randnummers 4 tot 6 worden gevolgd en de aanhef in het ontwerpbesluit werd in die zin gewijzigd. Het ontworpen artikel 3.1.45 § 3, derde lid, wordt weggelaten en zal worden toegevoegd aan het Energiebesluit zodra de rechtsbasis voor dit artikel is voorzien in het Energiedecreet via het ontwerpdecreet digitale meters.

In randnummer 7 lijkt er volgens de Raad tegenspraak te zijn tussen het ontworpen artikel 3.1.45, § 1, 3°, van het Energiebesluit, dat voor de registratie van de meetgegevens vermeld in 2° een granulariteit (of korreligheid) van 15 minuten oplegt, en het ontworpen artikel 3.1.45, § 2, tweede lid, 2°, van het Energiebesluit dat vereist dat diezelfde gegevens per seconde en per geldende tariefperiode worden doorgestuurd naar de gebruikerspoort. De Raad van State neemt hier ten onrechte aan dat gegevens op secondebasis moeten worden geregistreerd (opgeslagen) om die op secondebasis door te sturen naar de gebruikerspoort. Dit is niet het geval.

Er wordt uiteraard wel op secondebasis gemeten door de P1 poort. De S1 poort meet met een snelheid van ten minste 2 kHz. Deze meetgegevens worden in real-time doorgestuurd naar de gebruikerspoort zonder dat deze lokaal worden opgeslagen of geregistreerd. Indien een gebruiker dit wenst zal hij de gebruikerspoort moeten uitlezen en de gegevens extern moeten opslaan (via een website of app bijvoorbeeld). De kwartuurwaarden van de meterstand worden wel lokaal geregistreerd en 1 keer per dag doorgestuurd naar de databeheerder zoals ook aangegeven in Art. 3.1.45. §3 3°.

De Raad merkt in randnummer 8 op dat het doorsturen van gegevens op secondebasis aanleiding geeft tot erg kritische opmerkingen van de Privacycommissie, die erop wijst dat de gebruiker dreigt voor de keuze te worden geplaatst tussen het opgeven van elke functionaliteit van de slimme meter, door het afsluiten van de gebruikerspoort, of het doorsturen van veel meer informatie dan voor de meeste diensten noodzakelijk is, zodat de gebruiker slechts toegang zou hebben tot energiediensten indien hij instemt met een disproportionele beperking van zijn rechten op bescherming van zijn persoonsgegevens. Naar aanleiding van het advies van de Privacycommissie werd onderzocht in welke mate aan deze problematiek verholpen kan worden. Gezien dit volgens de Commissie best op het niveau van het decreet wordt geregeld, werd in het ontwerpdecreet digitale meters, in het nieuw ontworpen artikel 4.1.22/3 een tweede lid ingevoegd dat bepaald dat de marktpartijen die de gebruikerspoort uitlezen alleen de gegevens verwerken die strikt noodzakelijk zijn om hun diensten te verlenen en waarover een overeenkomst werd afgesloten met

de betrokkene. Die gegevens zijn toereikend, ter zake dienend en niet overmatig ten opzichte van de doeleinden waarvoor ze gebruikt zullen worden.

De Raad adviseert in randnummer 9 om de ontworpen bepalingen artikel 3.1.45, § 3, tweede lid, van het Energiebesluit die stelt dat de elektriciteitsdistributienetbeheerder bepaalt in welke gevallen de levering of de injectie alleen kan worden hervat na een manuele bevestiging door de elektriciteitsdistributienetgebruiker aan te vullen zodat duidelijk wordt dat de netbeheerder die bevoegdheid slechts heeft voor het geval de veilige en betrouwbare werking van zijn net in het gedrang komt. Een gelijkaardig advies geldt voor de digitale meter voor aardgas in artikel 3.1.48, § 2, tweede lid. Het advies van de Raad wordt gevolgd.

Tot slot merkt de Raad in randnummer 10 op dat de gehanteerde bewoordingen in het ontworpen artikel 3.1.47, tweede lid, van het Energiebesluit weinigzeggend en vaag zijn, zodat ze onvoldoende waarborgen bieden. In dat artikel wordt bepaald dat de elektriciteitsdistributienetbeheerder en de beheerder van het meetsysteem rekening moeten houden met de specifieke risicograad voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bij het opstellen van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling en bij elke andere verplichting die hem wordt opgelegd ingevolge de algemene verordening gegevensbescherming. Een gelijkaardige opmerking geldt voor het ontworpen artikel 3.1.51, tweede lid, van het Energiebesluit, wat de digitale meter voor aardgas betreft. De bepalingen werden dwingender gemaakt in het besluit en verder wordt voor deze materie vooral verwezen naar het ontwerpdecreet digitale meters en bijhorend uitvoeringsbesluit dat in opmaak is. Zoals de Raad zelf terecht opmerkt is een versteviging van de rechtsbasis voor de gebeurlijke verwerking van persoonsgegevens op die plek in voorbereiding. Het moet ook worden opgemerkt dat vanaf 25 mei 2018 de AVG rechtstreeks van toepassing is.

3. AANPASSINGEN AAN ONTWERP VAN BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING HOUDENDE WIJZIGING VAN HET ENERGIEBESLUIT VAN 19 NOVEMBER 2010, WAT BETREFT DE BEPALING VAN DE VOORWAARDEN WAARAAN DIGITALE METERS MOETEN VOLDOEN, VERMELD IN ARTIKEL 4.1.22/2, §3, VAN HET ENERGIEDECREET VAN 8 MEI 2009

- Aanpassingen ten gevolge van advies nr. 62.796/3 van de Raad van State afdeling wetgeving, gegeven op 8 februari 2018, zoals hierboven werd besproken.
- Er wordt voorzien dat de digitale meter moet beschikken over een zogenaamde snelle gebruikerspoort, of nog een S1-poort, die niet geïnterpreteerde meetwaarden spanning en stroom beschikbaar kan stellen aan een frequentie van ten minste 2 kHz. Dit werd ingeschreven ten einde de meter "future proof" te maken. Hiermee wordt ook tegemoet gekomen aan het eerdere advies van de VREG op de conceptnota digitale meters (ADV-2017-02 van 6 april 2017). Er wordt opgemerkt dat deze functionaliteit (S1-poort) en het gebruik ervan vanzelfsprekend ook onderworpen is aan alle toepasselijke regelgeving inzake gegevensbescherming, zoals in dit besluit opgenomen of elders in de regelgeving.

4. WEERSLAG

Het aldus aangepast en als bijlage 1 toegevoegd ontwerp van besluit heeft geen andere weerslag op de begroting, het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap of op

de lokale besturen dan aangegeven in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering bij de principiële goedkeuring.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de bepaling van de voorwaarden waaraan digitale meters moeten voldoen, vermeld in artikel 4.1.22/2, §3, van het Energiedecreet van 8 mei 2009;

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie,

Bart TOMMELEIN

Bijlagen:

- het goed te keuren besluit van de Vlaamse Regering;
- het advies van de Raad van State.